

„Să meditam la ceea ce înseamnă, în zilele noastre, a-fi-tu-însuți. Ce înseamnă a-fi-cu-ceilalți”, ne îndeamnă Delia Muntean în prefața cărții sale *Decalogul timpului meu* (Cluj-Napoca: Mega, 2019). Vom face acesta împreună cu doamna profesor, întrucât „decalogul” ne anunță teme, ne trasează vectorii de discuție în spațiul unei realități curente, care tulbură, ispitește, stârnește tensiuni, interpretări, de neînțeles încă – postmodernitatea. Nevoia de a înțelege codul de practici înaintate astăzi individului are o rațiune umană, pământescă „Ca să comunic mai înțeles cu vremile. Să mă împac cu ele, să le vin în întâmpinare. Să învăț a-mi construi clipa eu însămi. Cu puterile mele. Să știu să mi-o petrec”.

Dincolo de sensibilitatea intelectuală și experiența proprie de relaționare cu elevii și studenții, analizele Deliei Muntean se deschid către o constelație de autori care au dat tonul discuțiilor despre postmodernism, de la Ihab Hassan, Linda Hutcheon, Jean-François Lyotard, la Michel Maffesoli, Lionel Ruffel și Marcel Gauchet. Aceștia sunt chemați să nuanțeze discursul autoarei, căci, trebuie să spunem, mai rar avem parte de lucrări teoretice de o așa limpezime a gândului, în care vocea proprie nu doar că nu se pierde în hățișul derutant al ipotezelor și definițiilor, ci chiar reușește să se arate expresiv și convingător. Se prea poate că „harul publicistic”, menționat de profesorul Cornel Ungureanu, „îmblânzește” complexitatea speculațiilor teoretice. Remarcabilă este, după noi, formula – în acord cu gustul postmodernității – parodică a decalogului. Autoarea alege să-și expună viziunile și considerațiile pe o structură ce imită burlesc și ludic (în sensul intertextualității postmoderniste) celebrele zece porunci din *Vechiul Testament*. Dezacordul, atâta cât se manifestă, este exprimat nu față de textul biblic, ci față de realitatea impunătoare a „timpului meu”, de unele condiționări ale ei.

Așadar, cele zece porunci ale postmodernității în formulările concise, reprezentative, având și un sâmbure de poezie tocmai prin caracterul lor dialogic sunt: „Nu istoria ne învață, ci noi îi spunem istoriei ce trebuie să ne învețe (porunca întâi)”, „Să mâncăm și să bem, căci mâine vom muri! (Porunca a doua)”, „Conectat, însă la distanță! (Porunca a treia)”, „Cool este să nu mai ții la valori, iar să fii cool e totul (Porunca a patra)”, „Să te afirmi înseamnă să te detașezi (Porunca a cincea)”, „Contează ceea ce îmi place mie (Porunca a șasea)”, „A prăbuși ierarhii nu înseamnă a elimina distincții (Porunca a șaptea)”, „Femeia nu se naște, ea devine (Porunca a opta)”, „Fiecare are dreptul de a-și bricola propria religie (Porunca a noua)”, „Arta este seducție, nu viol (Porunca a zecea)”.

Un șir de motive teoretice din aria discuțiilor postmoderniste orbitează aceste porunci și le completează: trecutul, dinamica mentalităților, mijloacele audiovizuale, frenezia consumului, trupul, cultura, alteritatea feminină, religia, creația literară, centrul și marginea, managementul sinelui, relația cu celălalt etc. Dialogul nu se limitează la cel textual (între hipo- și hipertext), autoarea pune în mișcare un mecanism al prezentării caleidoscopice a opiniilor și replicilor între ea și ceilalți teoreticieni, între ea și contextul în care trăiește, între reprezentanții din literatura română și cei din alte spații culturale, inclusiv polemicile generaționiste. Este o carte de luat aminte.

Aliona GRATI